

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
483485

Uw brief van
29 januari 2013

Uw referentie
152064u

Bijlagen
-

Datum 13 februari 2013
Betreft COM (2012) 669 – 'Een andere kijk op onderwijs'; beantwoording
vragen vaste commissie voor OCW over vreemde talen in het mbo

Naar aanleiding van het BNC-fiche over de mededeling van de Europese Commissie 'Een andere kijk op onderwijs: investeren in vaardigheden voor betere sociaal-economische resultaten' (COM (2012) 69 Final)¹ heeft de vaste commissie voor OCW mij enkele vragen gesteld over het beleid voor moderne vreemde talen in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Deze vragen worden hierna gerecapituleerd en in samenhang beantwoord.

De leden van de commissie merken op dat de Europese Unie ten aanzien van taalvaardigheid streeft naar de beheersing van twee vreemde talen naast de moedertaal. In Nederland is Engels een verplicht examenvak op mbo-4 niveau. Blijkens het BNC-fiche kan uitbreiding naar andere niveaus van het mbo worden overwogen. De commissie merkt op dat in de beleidsreactie van 19 november 2008 op een advies van de Onderwijsraad inzake vreemde talen in het onderwijs, het toenmalige kabinet ook al heeft aangegeven dat dit kon worden overwogen. Graag vernemen deze leden hoe het inmiddels, ruim vier jaar na deze beleidsreactie, staat met de meningsvorming op dit punt. Is uitbreiding te verwachten?

Daarnaast stelt de commissie vast dat ook kennis van een tweede vreemde taal, en in het bijzonder de Duitse taal in veel gevallen, zeker op mbo-4 niveau zinvol is. De Onderwijsraad kwam in 2008 tot een soortgelijke conclusie. In de bovengenoemde beleidsreactie stelde de toenmalige regering dat zij dat 'het overwegen waard' vond, maar dat daartoe nader onderzoek gewenst was. De leden van de commissie vragen zich dan ook af of, in lijn met het EU-beleid van twee vreemde talen, Duits als tweede vreemde taal niet zou moeten worden geëxamineerd, óf - als dat te bezwaarlijk zou zijn - in ieder geval enkele jaren zou moeten worden onderwezen. Graag vernemen zij wat bovengenoemd nader onderzoek heeft opgeleverd, en wat thans de opvatting van de regering op dit punt is.

¹ Tweede Kamer 2012-2013, 22 112 nr. 1532

Datum

Onze referentie
483485

Het uitgangspunt '*mother tongue plus two*' dateert uit 2002, toen de Europese Raad werd gehouden in Barcelona. Al in de *Internationaliseringsagenda MBO* (2009), dus ná de beleidsreactie op het advies van de Onderwijsraad, is aangegeven dat het generiek verplicht stellen van twee vreemde talen in het mbo 'een brug te ver' zou zijn. Dit 'zou ten koste gaan van de gewenste extra aandacht voor de beheersing van het Nederlands en vakbekwaamheid en kan, met name op de lagere niveaus, leiden tot ongewenste uitval.'² Ik sluit mij daarbij aan en wil ook voorkomen dat een belangrijk deel van de mbo-studenten het gewenste beroep niet meer zou kunnen uitoefenen louter en alleen vanwege een ontoereikende beheersing van twee vreemde talen. Tegen die achtergrond wil ik vooralsnog volstaan met de generieke verplichting van Engels op mbo-4 niveau.

Mijn opstelling baseer ik mede op vergelijkend onderzoek in opdracht van de Europese Commissie uit 2011, dat iedere vijf jaar zal worden herhaald. De *European Survey on Language Competences 2011* laat zien dat het met de vaardigheden in de eerste en de tweede moderne vreemde taal aan het eind van de leerplichtige leeftijd (in Europa: circa vijftien jaar) in Nederland relatief goed is gesteld. Cito heeft een samenvatting van de uitkomsten geschreven die speciaal is toegespitst op de Nederlandse situatie. Deze publicatie getiteld *Vaardigheden Engels en Duits van Nederlandse leerlingen in Europees perspectief* is op 14 december 2012 toegezonden aan de Tweede Kamer.³

Het belang van een tweede vreemde taal, en in het bijzonder het Duits in veel gevallen, onderschat ik niet. Om mij tot het Duits te beperken: Duitsland is onze belangrijkste handelspartner en als het beroep dit vereist, kan Duits worden opgenomen in het kwalificatiedossier als verplicht te volgen onderdeel of als examenvak. Daarbij is het bedrijfsleven zelf aan zet. Kwalificatiedossiers komen immers tot stand op basis van een met de sociale partners opgesteld 'beroepsprofiel' en worden uitgewerkt in tripartiet overleg tussen vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen, werkgevers en werknemers. Ook kan het regionale bedrijfsleven het belang van de beheersing van het Duits aan de orde stellen in overleg met de desbetreffende onderwijsinstellingen. De landelijke kwalificatie-eisen bieden onderwijsinstellingen de ruimte hun programmering af te stemmen op de regionale context. Goed beroepsonderwijs dient te worden afgestemd op wat de markt vraagt.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

² Tweede Kamer 2008-2009, 27 451 nr. 102 (blz. 9)

³ Tweede Kamer 2012-2013, 31 289 nr. 142